

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN VIERJAARLIJKS BEZOEK

Brede School De Bron

Plaats : Beek Lb
BRIN-nummer : 05FU|C1
Onderzoeksnummer : 195724
Datum onderzoek : 30 mei 2013
Datum vaststelling : 4 september 2013

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	CONCLUSIE.	13
	BIJLAGE 1 OORDELEN	15

1 INLEIDING

Op 30 mei 2013 heeft de inspectie Brede School De Bron bezocht. Het bezoek is afgelegd vanwege de verplichting van de Inspectie om scholen voor primair onderwijs ten minste eenmaal per vier jaar te bezoeken.

Tijdens het onderzoek heeft de inspectie de kwaliteit van het onderwijs op de school beoordeeld met een beperkte set indicatoren, waarmee zij overeenkomstig de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) kan beoordelen of de school op belangrijke onderdelen onderwijs van voldoende kwaliteit biedt. Deze indicatoren hebben betrekking op de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen, op de zorg en begeleiding en op de kwaliteitszorg. Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven is tevens standaard gecontroleerd of de school voldoet aan bepaalde wettelijke voorschriften, waaronder de onderwijstijd.

De bijlage bij dit rapport bevat een overzicht van de indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

Daarnaast heeft het bezoek tot doel informatie te verzamelen over de sociale kwaliteit van het onderwijs. Dit onderdeel is uitgevoerd als pilot en leidt niet tot oordelen over de kwaliteit van de school. Wel bevat het rapport een korte weergave van de voornaamste bevindingen.

De bevindingen uit het onderzoek in het kader van het vierjaarlijks bezoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijk verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Analyse van jaardocumenten en andere documenten en gegevens over de school die bij de Inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
 - schooldocumenten, handelingsplannen en groepsplannen zijn bestudeerd;

- enkele groepsbezoeken zijn afgelegd voor het beoordelen van de planmatige uitvoering van de zorg;
- gesprekken met de directie en de intern begeleider en een vertegenwoordiging van het bestuur zijn gevoerd.

Voor de pilot toezicht sociale kwaliteit zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- *Analyse van (zelfevaluatie)documenten* : zoals documenten over de visie, doelen en het onderwijsaanbod voor sociale en maatschappelijke doelen en de resultaten van dat onderwijs, alsmede documenten gericht op de zorg en begeleiding, schoolklimaat en de sociale veiligheid van leerlingen en personeel (inclusief pestprotocol, veiligheidsbeleid en gegevens over de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel).
- *Vragenlijsten* : bij leerlingen van 3 groepen in de leerjaren 6, 7 en 8 is een vragenlijst afgenomen over aspecten van de sociale kwaliteit van het onderwijs.
- *Les- en schoolobservaties* : tijdens het schoolbezoek is tijdens de lessen en op de school als geheel aandacht besteed aan de sociale kwaliteit van het onderwijs en de onderwijsleersituatie. Ook zijn twee lessen SEO (sociaal-emotionele ontwikkeling) bezocht.
- *Gesprekken* : in de gesprekken met leerlingen, leraren, personeel en directie is aandacht besteed aan aspecten van de sociale kwaliteit van het onderwijs.

Toezichtkader

De Inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarden van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl .

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op Brede School De Bron naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie. De bijlage van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

De bijlage van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover. Uit dit overzicht valt op te maken dat op Brede School De Bron de kwaliteit van het onderwijs op een groot deel van de onderzochte indicatoren op orde is, maar met name bij de leerlingenzorg nog verbeteringen nodig zijn. De beoordeelde opbrengsten zijn van voldoende niveau en ook de kwaliteitszorg is op bijna alle indicatoren als voldoende beoordeeld.

Onder leiding van de directie en een sterk bij het werk betrokken intern begeleider is het team bezig om vanuit een analyse van opbrengsten de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren, te beginnen met een leesverbetertraject. In combinatie met de ingevoerde 1-zorgroute, heeft dit al geresulteerd in een gedetailleerd pedagogisch-didactisch groepsprofiel voor technisch lezen, op basis waarvan het didactisch groepsplan voor technisch lezen is opgesteld. De groepsprofielen voor de overige leergebieden staan voor volgend schooljaar op de agenda. De aandacht en inspanningen met betrekking tot deze kwaliteitsverbetering hebben volgens de inspectie er echter wel toe geleid dat de leerlingen met een forse leerachterstand te weinig aantoonbaar gerichte zorg krijgen. Voor de directie en intern begeleider valt dit oordeel van de inspectie zwaar.

De sociale kwaliteit is in het kader van de pilot onderzocht, maar daar zijn geen oordelen voor gegeven. De inspectie heeft met de school gesproken over de resultaten voor sociale competenties. De meest recente gegevens laten een beeld zien dat de leerlingen met plezier naar school komen, maar dat in enkele groepen de onderlinge verhoudingen tussen leerlingen om extra aandacht van de school vragen.

Toelichting

Opbrengsten

De leerresultaten aan het einde van de basisschoolperiode zijn van voldoende niveau. De school gebruikt daartoe de Cito Eindtoets. In 2013 en 2012 liggen de resultaten rond het gemiddelde van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie, in 2011 lagen ze daar significant boven.

De resultaten gedurende de schoolperiode zijn eveneens van voldoende niveau. De inspectie baseert dit oordeel op de meest recente toetsresultaten uit het leerlingvolgsysteem voor technisch lezen (groep 3 en 4), rekenen en wiskunde (groep 4 en 6) en voor begrijpend lezen (groep 6). Op drie van de vijf tijdstippen liggen de resultaten boven de minimumgrens die de inspectie hanteert.

De resultaten in groep 6 voor begrijpend lezen en rekenen en wiskunde zijn van onvoldoende niveau. De school heeft dit zelf ook al geconstateerd en maatregelen genomen ter verbetering van deze leerresultaten. De sociale competenties van de leerlingen worden al drie schooljaren met een landelijk genormeed instrument in beeld gebracht. Van de schoolverlaters van de afgelopen drie schooljaren liggen deze op het niveau dat verwacht mag worden. De inspectie heeft met de directie en intern begeleider gesproken over enkele deelgebieden van sociale competenties, die toch nog om bijzondere aandacht vragen.

Begeleiding en zorg

Het systeem van genormeerde instrumenten en procedures dat de school gebruikt om de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen te kunnen volgen is van een voldoende kwaliteit. De methodengebonden toetsen en de toetsen uit het leerlingvolgsysteem worden systematisch afgenomen. Bij de kleuters wordt de huidige observatiesystematiek vanaf het nieuwe schooljaar vervangen door een integraal kleuterobservatiesysteem. Zes maal per schooljaar vindt er een groepsbespreking plaats tussen de Intern begeleider en de groepsleerkracht. Met externe ondersteuning leert het team om de toetsresultaten (te beginnen met het leergebied lezen) te analyseren en op groeps- en leerlingniveau eventuele zorgsignalen te herkennen.

Zoals al in de inleiding van dit hoofdstuk is geschreven, heeft de school geïnvesteerd in de invoering van de 1-zorgroute. Daarmee wordt vermindering van het aantal individuele zorgtrajecten beoogd, door in de didactiek beter in te spelen op de onderlinge niveauverschillen tussen de leerlingen en daarmee forse leerachterstanden te voorkomen. In de didactische groepsplannen zijn leerlingen met laaggemiddelde tot zeer lage toetsresultaten opgenomen in een aparte subgroep, met voorinstructie of verlengde instructie en aangepaste verwerking. Deze afstemming heeft in het algemeen betrekking op dezelfde leerstof als de rest van de groep aangeboden krijgt. Voor leerlingen met zeer lage toetsresultaten is deze vorm van begeleiding niet toereikend. Hun leerachterstand wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door hiaten in eerder aangeboden kennis en vaardigheden, die voorwaardelijk zijn om zich de actuele leerstof eigen te maken. De extra remediërende zorg die deze leerlingen nodig hebben zou gebaseerd moeten zijn op nader diagnostisch onderzoek naar de oorzaak van het lage toetsresultaat. Een foutenanalyse is al een stap in de goede richting, maar een diagnostisch gesprek met de leerling of nader diagnostisch onderzoek geeft de diepgang die nodig is om de hulpvraag van de leerling goed in beeld te krijgen. Op basis van dergelijk onderzoek kan gericht en in een over het algemeen beperkte tijd de extra zorg geboden worden, zodat de leerling de leerachterstand kan verkleinen of wegwerken.

In het groepsprofiel leesvoorwaarden van leerjaar 1-2, kan de school laten zien dat ze een grondige analyse heeft gemaakt van alle leerlingen van hun beheersing van leesvoorwaarden. Maar een dergelijk onderzoek naar de hulpvraag voor leerlingen met een laag tot zeer laag toetsresultaat voor bijvoorbeeld rekenen en wiskunde of lezen in de hogere leerjaren, vindt nog te weinig structureel plaats. Een duidelijke beschrijving van de extra (remediërende) zorg (inhoud, organisatie, duur, beoogd leerdoel en wijze en moment van evaluatie) wordt daardoor bemoeilijkt. In de groepsplannen is wel te lezen welke leermiddelen op welk moment van de dag ter remediëring voor leerlingen in zorgniveau 3 worden ingezet. Voor leerlingen, meestal met sociaal-emotionele hulpvragen, in zorgniveau 4 is wel een adequate analyse van de hulpvraag aanwezig. Dit mede omdat daar externe deskundigen bij zijn betrokken.

De beschrijving van de zorg in de groepsplannen kan nog versterkt worden, door bij de geplande evaluatie ook de beoogde leerdoelen op te nemen. Daardoor kan bij de evaluatie dieper ingegaan worden op het wel of niet bereiken van deze leerdoelen. Daarnaast is ook een kwalitatieve evaluatie van het zorgtraject gewenst, om vast te kunnen stellen of de gekozen aanpak van de zorg succesvol is geweest of een volgende keer anders moet.

Kwaliteitszorg

De school heeft voldoende inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie. Een korte beschrijving is aanwezig in het jaarverslag. In de gesprekken met de inspectie kan de directie ook de consequenties van dit inzicht voor de inrichting van het onderwijsleerproces toelichten. In de toekomst zou dit inzicht en de vertaling daarvan naar het onderwijsleerproces één van de bronnen kunnen zijn voor het meerjarenbeleid in het schoolplan.

In het jaarverslag heeft de school een analyse van de toetsresultaten opgenomen. Daaraan heeft ze conclusies verbonden en geeft mogelijke verklaringen of oorzaken aan, die ten grondslag liggen aan tegenvallende resultaten. Daaraan zijn vervolgens weer voornemens voor schoolontwikkeling verbonden. Samen met een extern deskundige is de school bezig om de zelfevaluatie van de leerresultaten verder te verbeteren. Als aandachtspunt geeft de inspectie de school mee, om ook de resultaten voor sociale competenties in het jaarverslag te gaan betrekken.

De school is nog niet begonnen met een cyclisch proces van zelfevaluatie van de kwaliteit van het onderwijsleerproces. Een eerste aanzet daartoe in de vorm van groepsbezoeken met een kijkwijzer is wel gebeurd, maar de bevindingen zijn tot nog toe niet op schoolniveau gebundeld en voorzien van een eigen kwaliteitsoordeel.

De groepsbezoeken zijn nu nog vooral gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de leerkracht of de realisatie van de verbeteractiviteit waarmee de school bezig is. Daarom is het noodzakelijk dat de school nadenkt over een verdeling van de verschillende kwaliteitsaspecten over de schoolplanperiode, de wijze waarop ze die wil evalueren, wie daarbij betrokken wordt en op welke wijze ze daarover gaat rapporteren.

De aanpak van verbeteractiviteiten verloopt in voldoende mate planmatig. De verbeteractiviteiten van dit schooljaar zijn duidelijk (smart) uitgewerkt in het operationele jaarplan. De evaluaties van de verbeteractiviteiten, zoals die in het jaarverslag worden opgenomen, geven nu nog vooral zicht op de inspanningen, maar minder op het bereikte effect in termen van aantoonbare veranderingen/ontwikkelingen in bijvoorbeeld didactische vaardigheden of kennis. Naarmate de doelen van de verbeteractiviteiten in evalueerbare termen worden geformuleerd, is ook het vaststellen van de bereikte effecten beter mogelijk dan nu het geval is.

Groepsbezoeken, vastgelegde afspraken en uniforme groepsadministraties getuigen van een voldoende borging van kwaliteit en verworvenheden van het onderwijsleerproces op de onderzochte aspecten.

De school rapporteert in voldoende mate het bevoegd gezag en ouders over onder meer de behaalde leerresultaten en verbeteractiviteiten waarmee de school bezig is. De inspectie heeft met de school gesproken over de mogelijkheden om over meer opbrengsten en de effecten daarvan te rapporteren dan nu het geval is.

Sociale kwaliteit

In het pilotonderzoek naar de sociale kwaliteit van het onderwijs is aandacht geschonken aan het onderwijsaanbod, het onderwijsproces en de resultaten van de school op dit terrein, en aan de wijze waarop de school zorg draagt voor de kwaliteit van deze aspecten van het onderwijs.

De school heeft een aanbod gericht op de ontwikkeling van de sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen. Dit aanbod omvat een methodiek voor de ontwikkeling van sociale competenties, aandacht voor maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen aan de hand van lessen wereldoriëntatie en godsdienst of media (zoals het weekjournaal) en de gedragsregels die de school hanteert voor de sociale omgang met elkaar.

De school verzamelt per halfjaar gegevens over het welbevinden en eens in de vier jaar de veiligheidsbeleving van leerlingen. Dit laatste gebeurde voor het laatst aan het begin van 2010. De eerstvolgende keer is gepland in november 2013. De inspectie verwacht dat dit tenminste eens in de twee jaar gebeurt.

De school beschikt over gegevens die een beeld geven van de sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen. Daarvoor wordt al gedurende drie jaar tweemaal per schooljaar een landelijk genormeerd instrument ingezet, waarbij vanaf groep 5 de leerlingen zelf ook een deel van de vragenlijst invullen. De school heeft in de schoolgids en het schoolplan de visie van de school, de concrete onderwijsdoelen van de school en het onderwijsaanbod van de school beschreven met betrekking tot de sociale en maatschappelijke doelen die de school zich stelt.

De school beschikt over documenten waarin het beleid rond de waarborg van de sociale veiligheid van leerlingen en personeel is vastgelegd. Deze documenten betreffen preventief beleid, beleid gericht op het optreden bij pesten en incidenten, beleid gericht op het afhandelen van incidenten, een omgangs- en een pestprotocol.

3 CONCLUSIE

Kwaliteit

De inspectie concludeert dat de onderwijskwaliteit op Brede School De Bron op een aantal van de onderzochte onderdelen verbeterd kan worden. Het betreft hier met name het aspect leerlingenzorg. De inspectie handhaaft het reeds toegekende basisarrangement. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

BIJLAGE 1 OORDELEN

In onderstaande tabellen vermeldt de Inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

Regelgeving		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school-evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		•		

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		•		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT3A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	